

IVAN LAPAJNE:

Kje bi se v bodočnosti obravnavale in branile učiteljske pravice?*

Velik korak naprej smo storili Slovenci v kulturi, da smo se združili s Hrvati in Srbi v eno državo. V tem političnem položaju bomo posebno tedaj napredovali, ako se bomo z veseljem osvojili tako radi srbskega jezika. Izobraženi Slovenec je bil vsak tako večš nemščine ali celo bolj kakor rojen Nemec. Nad muko, ki mu je prizadelo učenje nemščine, je le malo godrnjal. Vsaj mu je bil trud v mnogih slučajih dobro plačan, ko je s svojo bistro glavo imponiral Slovincem in Nemcem.

Za priučenje nemščine ti je slovenski dijak porabil deset do dvanajst let. Vprašam: Ali bo porabil tudi toliko let, da si prisvoji srbsčino? Kaj še! Za to zadostuje toliko mesecev kolikor prej let. In v tem slučaju bo trud enako ali še bolj poplačan. Z znanjem srbsčine bo Slovenec kot jugoslovanski uradnik, profesor, učitelj, oziroma v obče kot javni nameščenec na svojem mestu »imponiral« in koristil sebi in državi.

To sem omenil le mimogrede in le v spodbudo tistim, kateri bi utegnili hvaliti še nemške čase in kateri se ne morejo ogreti za cirilico. Mi se pa nasprotno ne moremo ogreti za nove pojave na šolsko-političnem polju. V tem oziru se pa bližamo nekakšnemu absolutizmu, kakršnega že 60 let nismo bili vajeni. To nam priča št. 19. in 20. »Učit. Tov.«. V 19. številki se vrli urednik bridko pritožuje o ukinitvi višje šolske instance, višjega šolskega sveta in posredno o odpravi

obeh nižjih instanc. V 20. številki (tudi v 19.) so razpisane učiteljske službe, a prošnje za nje se ne vlagajo potom teh instanc, temveč le potom pristojnih okrajnih šolskih nadzornikov na šefa prosvetnega oddelka. Vso usodo učiteljev bosta imeli torej le dve osebi v rokah. To me spominja na dobo absolutizma v Avstriji. Takrat tudi ni bilo parlamentarnih šolskih korporacij, niti lokalnega krajnega, niti okrajnega, niti deželnega šolskega sveta. O usodi učiteljev sta odločevala le dekan in škofijski šolski nadzornik, dva duhovna torej. In kdo utegne zdaj v naši novi državi odločevati v tej zadevi, dokler se ne izdela novi šolski zakon, kdo? Dva uradnika, okrajni šolski nadzornik in prosvetni šef v pokrajini. Kot prijatelji šolskega in učiteljskega parlamentarizma, kakršnega ljubi vsak svobodoljubni Jugosloven, moramo torej javno obžalovati, da so se instance šolske uprave v Sloveniji ukinitile. Radi tega moramo poverjeništvu Udruženja jugoslov. učitelstva hvaliti, da išče nadomestnih korporacij za ukinitve šolske instance. Krivice se pripete zdaj enemu, zdaj drugemu, tudi če se razne zadeve parlamentarno obravnavajo, kaj šele, če bo ena sama oseba imela v roki vso usodo ubogega učitelja. Pa tudi se tej osebi, če je še tako pridna, poštena, preveliko breme naklada. Vrh tega je ta »urad« in ta »uradna instance« žalibog z njegovim voditeljem vred še vedno — nekaj provizoričnega.

Srednješolski vestnik.

—sr Važno za kandidate srednješolskega učiteljstva. Kakor se službeno razglašalo, morajo kandidati srednješolskega učiteljstva, ki reflektirajo na nameščenje na srednjih in strokovnih šolah, svoje po čl. 12. uradniškega zakona z dne 31. julija 1923 instruirane prošnje vložiti neposredno pri ministrstvu prosvete v Beogradu, ki bo sklepalo o prošnjah.

—sr Preosnove gimnazij. Minister prosvete se je odločil, da izenači že s prihodnjim šolskim letom čim najbolj mogoče gimnazije naše države. Poveril je to nalogo posebnim komisijam, katere večina se je nagibala k temu, da bi bili izenačeni že z novim šolskim letom prvi trije razredi. Zmagala sta končno zastopnika Hrvatske in Slovenije s kompromisnim predlogom, da se izenačita dva razreda. Predlog, da bi se izvršilo izenačenje stopnjema, t. j. s prvim razredom, so smatrali ostali člani komisije, ki so bili v večini, za nesprejemljiv. Po sklepu ostane humanistični gimnaziji na Sloven-

* Pod naslovom »Učiteljski pravnik« sem se že pred leti v »Učiteljskem Tovarišu« potegoval za učiteljske pravice, kar mi je šlo gladko iz peresa, ker sem se v dolgi dobi svojega učiteljevanja (37 let) bojeval zoper krivice, ki so se godile ne samo meni, ampak še mnogim drugim slovenskim učiteljem. Omenjeni spis je bila dala »Zaveza« ponatisniti in je bil svoj čas aktualne vrednosti.

ten je bil pogled na to pestro družbo: učitelj poleg akademika, profesor poleg dijaka, ki je ob zvokih vojaške godbe in prepevanju jugoslovanskih pesmi korakala po skopljanskih ulicah. Nastanili smo se v prejšnji višji turški šoli, kjer je bilo vse skrbno pripravljeno.

11. julija dopoldne je bila v prosvetnem domu svečana otvoritev kongresa, katerega so pozdravili in posetili komandant armijske oblasti, zastopnik politične oblasti, prosvetnega ministra, metropolit Južne Srbije in zastopniki raznih narodnih društev z raznimi navdušenimi govori, želeč kongresu mnogo uspeha.

Po svečani otvoritvi se je vršil kongres po programu. Prvi dan so se izvolili razni odbori. V odboru za prošnje in pritožbe je zastopal učiteljstvo tovariš Mrovlje. Bilo bi preobširno, obrisati delo kongresa in reorganizacijo F. S. Omejim se na kratko.

Tov. Mrovlje je stavil na kongres sledeče resolucije:

1. Učitelji-ferijalci ponovno prosimo in zahtevamo, da se nam z odlokom ministrstva saobračaja prizna iste ugodnosti na železnicih, kakor ostalim članom F. S., da ne bo nepotrebnih šikaniranj, kakor lansko leto na počitniškem izletu v Ljubljani. (Odg.: Urejeno! Bomo videli!)

skem ljubljanska prva gimnazija in mariborska. Gimnazija v Kranju postane realna. V I. razredu se bodo učili sledeči predmeti: veronauk 2, slovenščina 4, srbsčina 2, zemljepis 3, matematika 4, prirodopis 3, risanje 3, telovadba 2, petje 2, torej 25 ur na teden; v II. razredu: veronauk 2, slovenščina 4, srbsčina 2, francoščina 4, zgodovina 3, zemljepis 2, matematika 4, prirodopis 2, risanje 3, telovadba 2, petje 1, t. j. 29 ur na teden. Francoščina se bo torej učila s prihodnjim šolskim letom kot obvezen predmet na vseh naših realnih gimnazijah. Ta izenačitev pa spravlja v resno nevarnost naše meščanske šole. S tem, da bo odpala latinščina na gimnazijah, bo naval na nje gotovo večji, ker odpirajo pot na vse strani. Da se bodo vzdržale meščanske šole, bodo morale kreniti bolj v obrtno ali kmetijsko smer.

Ferijalni Savez učiteljstva.

—i Počitniški izlet. Odhod: Ljubljana — glavni kolodvor — ob 6. uri 5 minut jutraj v ponedeljek 4. avgusta! V nadaljnjem načrtu: Zagreb-Beograd — po Donavi Prahovo-Negotin-Niš-Beograd-Zagreb-Ljubljana. Ponovno opozarjam na sestanek v nedeljo 3. avgusta ob pol 11. v hotelu »Tivo-

2. Kongres, v prvi vrsti Upr. O. F. S. naj zastavi vse svoje moči, da se dovolijo vozne olajšave v grupah po dva, drugače ni pričakovati pri nas večjega razmaha.

3. Ženam učiteljev-ferijalcev, ki niso učiteljice, naj se dovoli vstop v F. S. (Težko, ker bi bilo treba premeniti pravila!)

4. F. S. naj se intenzivno udejstvuje na prosvetnem polju.

Pri volitvah so bili izvoljeni med drugimi kot zastopnik profesorjev gosp. Rajičić, v »Nadzorni odbor« tov. Pirnat, v »Savezni svet« pa tov. Mrovlje.

Na kongresu je bil sprejet nov poslovnik, po katerem plačajo stari člani manj kakor novi. (Natančno o tem v eni prihodnjih števil »Učit. Tov.«.)

13. julija opoldne je bil kongres končan in zvečer je bil v hotelu »Bristol« poslovljni večer, katerega so posetili poleg drugih isti gospodje kakor svečano otvoritev.

Za izredno prijaznost, v prvi vrsti gostoljubnost, se je zahvalil občini mesta Skoplje, predstavnikom raznih oblasti in vsem ostalim, ki so pripomogli do tako vsestransko dovršenega kongresa v imenu slovenskih delegatov-ferijalcev tovariš Mrovlje. Kakor je glas iz Gračanice na Kosovem polju navduševal srbski na-

li« in ob pol 18. uri (pol 6. uri popoldne) istotam. Polnoštevilnost na sestanku neobhodno potrebna! — S. M.

Splošne vesti.

4. GLAVNA SKUPŠČINA UJU V DUBROVNIKU.

Kdor se hoče udeležiti skupščine, naj to naznani najkasneje do 10. avgusta našemu poverjeništvu in točno označi za katere dneve želi prenočišče in kakšno (v hotelu, skupno, privatno). Pripominjamo, da ne moremo prevzeti nikake odgovornosti glede prenočišč. Skupni seznam prijavljenih odpošljemo po zaključku pripravljalnemu odboru v Dubrovnik. Ako bi se kdo premislil, da ne potuje na skupščino, naj nam to pismeno javi, ker bi drugače event. drugim odvzemal razpoložljiva prenočišča.

Naši člani, ki potujejo na skupščino, naj dvignejo članske karte pri predsedstvih okrajnih društev. Članska karta služi vsakemu kot legitimacija na skupščini in za vozno ugodnost po železnici in na parniku, kakor pač hoče kdo potovati. Vozna ugodnost je četrtinska: na železnici z odlokom ministrstva saobračaja št. 14.396 od 18. julija t. l., in sicer na ta način, da dobi vsak član UJU na odhodni postaji četrtinsko karto, enako tudi na povratku. Četrtinsko voznino je dovolila tudi uprava Jadranske plovitbe na Sušaku za I. in II. razred; za III. razred polovično. Ta ugodnost velja za progo Sušak-Gruž in obratno.

V nastopnem nekatere cene voznin (cele karte): Ljubljana-Zagreb-Brod-Sarajevo-Gruž: Din 328.50 za III. razred potniškega vlaka. — Ljubljana-Karlovac-Sušak: Din 121.50 za III. razred potniškega vlaka. Proga Sušak-Gruž (s parnikom) III. razred Din 234, II. razred Din 468, I. razred Din 702. Prenosovanje na parniku: kabina z 1 posteljo v I. razredu Din 80, posamezna postelja v skupni kabini I. razreda Din 40, v II. razredu Din 30. — Vse navedene cene je smatrati kot polne karte, za prenočišča v kabinah se plača samo polno ceno.

Glede na navedene podatke si lahko vsak sam napravi proračun. Potovanje na skupščino in nazaj, vključeno dneve skupščine je računati 8—9 dni.

Kako potuje ljubljanska delegacija, točen odhod in nadaljni potovanje, objavimo v prihodnji številki.

Okrajnim učiteljskim društvom. Večina društev še ni javila delegatov za 4. glavno skupščino v Dubrovniku. Pozivamo dotična društva, da store to takoj v smislu pravil UJU.

UJU poverjeništvu Ljubljana.

— Dnevni red glavne skupščine UJU v Dubrovniku. Po odluci Izvršnog Odbora UJU, u smislu čl. 17. Pravila Udruženja i čl. 3. Poslovnika, Glavna Skupščina Udruženja Jugoslovenskog Učiteljstva održaće se u Dubrovniku 24., 25. i 26. avgusta t. g. sa ovim dnevnim redom: 1. Otvaranje Skupštine u 9 časova popodne. 2. Izbor potrebnih odbora, sekretara i overača zapisnika. 3. Izveštaj o radu Glavnog i Nadzornog Odbora UJU. 4. Osnovna načela za novi nastavni plan i program osnovnih škola naše Kraljevi-

ne s obzirom na detaljni program iz narodne istorije Srba, Hrvata i Slovenaca, — referent g. J. Milojević učitelj iz Zagreba. — 5. Religijska nastava u osnovnoj školi, — referent g. Josip Škavić, profesor Učitelj. Škole iz Zagreba. 6. Nadzor i nadzornici u osnovnim školama, — referent g. Ljudevit Potočnik, šol. upravitelj iz Stor pri Celju. 7. Budžet Udruženja za 1924.—1925. god. 8. Izbor 2 zamenika Glavnog Odbora za Beograd. 9. Pitanja i predlozi. Bliza obaveštenja, kao i detaljni program i raspored rada, izleta i svega ostalog, objaviće se naknadno. — Predsednik Udruženja Jugosloven. Učiteljstva, Milutin Stanković. Sekretar, Jovan Miljević.

— Četrtinska voznja s parobrodom po morju za Dubrovnik. Na molbu našeg Udruženja za popust u vožnji Uprava Jadranske plovitbe na Sušaku svojim pismom od 17. o. m. odgovorila je našem Udruženju, da je voljna dati učesnicima našeg kongresa na putu iz Sušaka do Gruža (Dubrovnika) i natrag, odnosno od Gruža do Ulcinja i natrag, popust od 75 od sto u I. i II. razredu. Uprava u isto vreme izveštava da ne može dati nikakvog popusta na vožnji u III. razredu; ali iz osobitog obzira na važnost i zasluge učiteljskog staleža dozvoljava popust od 50 od sto i na vožnji u III. razreda. Isti popust imaće i oni učesnici kongresa koji stignu kopnom a vraćaju se morem. Objavljajući ovo mi koristimo i ovu priliku da javno zablagodarimo Upravi Jadranske Plovitbe na ovoj pažnji i predusretljivosti prema učiteljstvu. — N. P.

— Četrtinska voznja po železnici za Dubrovnik. Na molbu našeg Udruženja G. Ministar Saobračaja odlukom svojom M. S. Br. 14.396 od 18. jula t. g., odobrio je povlasticu u četvrt cene na svima prugama državnih železnica svima članovima Udruženja Jugoslovenskog Učiteljstva u Beogradu, koji žele učestvovati na IV. Glavnoj Skupštini Udruženja Jugoslovenskog Učiteljstva, koja će se održati u Dubrovniku 24., 25. i 26. avgusta 1924. Učesnici ove skupštine kupiće na polaznoj stanici kartu u četvrt cene pri čemu će morati pokazati na stanici legitimaciju Udruženja Jugoslovenskog Učiteljstva da su zaista članovi njegovi. Pri povratku sa skupštine, putem koji hoće, kupiće opet kartu u četvrt cene do mesta stanovanja pri čemu će imati pokazati uverenje da su zaista učestvovali kao članovi Udruženja na ovoj skupštini. Ova povlastica važi od 20. avgusta do 3. septembra ove god. zaključno. Prema ovome učitelji, koji nisu članovi Udruženja, odnosno oni koji nisu u smislu čl. 29. naših Pravila uplatili po šest Din blagajni Glavnog Odbora, a tako isto članarinu i Poverjeništvu i koji članstvo ne potvrde članskom kartom Udruženja, ne mogu se koristiti ovom povlasticom. — N. P.

— Nova vlada: Ljuba Davidović, predsednik ministrskega sveta; dr. Voja Marinković, minister zunanjih zadev; Pera Marković, minister pošte in brzojava; dr. Ilija Šumenković, minister trgovine in zastopnik ministra za šume in rude; dr. Anton Korošec, minister prosvete in zastopnik ministra ver; dr. Anton Sušnik, minister saobračaja; Dragutin

rod, tako bo kongres nas navduševal pri delu za naš narod. Spomine gostoljubnosti in bratske srbske ljubavi prinesemo v Slovenijo in jih vcepimo v nežna srca naših malčkov. Z Bogom ferijalci iz Srbije, Bosne itd. in do svidenja v Sloveniji!

Ker je bil ta dan rojstni dan kralja Petra I. Osvoboditelja, je bilo Skoplje v jugoslovanskih zastavah. Zvečer se je vršil »kermes« (narodna veselica) na prostem, kjer je nastopila vojaška godba s koncertnimi točkami, vojaštvo z raznimi vajami, skavti in Sokol. Po sporedu je bila prosta zabava, kjer smo peli jugoslovanske pesmi. Slovenske narodne pesmi so radi živahnega ritma jako priljubljene. Tudi razna »Kola« smo plesali.

Drugi dan jutraj smo se z vlakom odpeljali tja, kamor je bila naša želja in hrepenenje največje: na Kosovo polje. Peljali smo se do postaje Obilić, kjer so nas čakali avtomobili, katere je dal na razpolago komandant armije, za kar naj mu bo tu izrečena najsrčnejša zahvala. Vozili smo se do Prištine, prijaznega mesta, kjer smo obedovali, nato pa hajd dalje. Ogledali smo si grobnico umorjenega turškega sultana Murata I., katero čuva potomec one rodovine, ki ga je prva stražila. Nadalje razne spomenike, n. pr. grobnico prvega padlega zastavo-

noše in obelisk padlim srbskim junakom, katerega je postavil hvaležen srbski narod. Krasna je cerkev Gračanica z mnogimi stolpci. Od postaje Lipljan smo se vrnili domov v Skoplje. Spremljala nas je Šar-planina s ponosnim Ljubotnom.

14. julija smo se slovenski delegati odpeljali v Niš, kjer smo si ogledali »Celekula«, t. j. iz lobanj umorjenih duhovnikov in učiteljev sestavljen spomenik. Od tu smo se peljali v Negotin-Prahovo in po Donavi preko Beograda domov.

Ni bil moj namen, opisati podrobno utise iz potovanja, to naj store predavanja pri učiteljskih društvih, omejil sem se samo na kratek opis pokongresnih dni. Iz celega našega potovanja po historični Srbiji smo dobili popolnoma drugačne vtise o Srbiji, specijelo o srbskem narodu, ki tako povsod bratsko pozdravlja »bračo Slovence« in jih vabi v svojo sredo! Živi in občuj z srbskim in slovenskim seljakom, spoznaj njegovo dušo in značaj in spoznal boš, da ni vse tako črno, kakor nam slikajo sovražniki jugoslovanskega naroda.

Kongresni dnevi so končani, utiši nepozabni, naše delo med narodom ima svoje direktive! — S ferijalnim pozdravom Mrovlje.

Pečić, minister javnih del; Fran Kulovec, minister poljoprivrede; Ivan Vesenjak, minister agrarne reforme; dr. Mehmed Spaho, minister financ; Šefkija Behmen, minister za socialno politiko in zastopnik ministra za narodno zdravje; Halibeg Hrasnica, minister pravde; Nastas Petrović, minister notranjih zadev; general Stevan Hadžić, minister vojne in mornarice.

— **Preklic.** Do preklica se prijave za vstop v Slomškovo zvezo ne sprejemajo. (Oficijalno poročilo »Slovenca« z dne 30. junija 1924, številka 172.)

— **Sumničenje, podtikanje, obrekovanje in zavijanje resnice,** tako je do bro karakteriziral dopisnik »iz učiteljskih krogov samega sebe v »Narodnem dnevniku«, ko je s pavšalnimi navedbami v 163. številki »Narodnega dnevnika« kradel ugled pred javnostjo novoimenovanim okrajnim šolskim nadzornikom. Poturice so vedno hujše od Turka, tako tudi peščica dobroznanih malkontentov, ki hoče komandirati večino in jemati zaupanje vodstvu organizacije ter organizaciji sami.

— **»Sodobne razmere v osnovnem šolstvu.«** (Dopis.) V številki 163. »Narodnega dnevnika« hoče neki tovariš nekaj tolmačiti o zgoraj omenjenem naslovu. Ne ve se, ali je ta tovariš deželan, ali služi v mestu. Kakor je razvidno iz vsebine tega članka, je nastavljen v mestu, najbrže v Ljubljani, kjer drvi za postranskim zaslužkom, ki nosi pečat krutega in brezobzirnega postopanja, kar povzroča maščevanje in brezobzirnost. Koliko hlapčevstva je v tem članku, Uboji hlapci Jernej! Cankar se mora v grobu od smeha po kolenih tolči. Mi podeželski učitelji ne čutimo tega. Najmanj nas pa je strah nadzornikov, kojih se članek tako boji, ali pa kakor izgleda, bi bil sam rad nadzornik. Zpomni si, dragi tovariš, prislovico: Jaz gospod, ti gospod, kdo bo pa krave pasel. — Službujem že 19 let v hribih in nikdar se nisem nadzornikov bal. Hodim po lastni šolski poti, ki sem si jo očrtaval polagoma in nikdar nisem nikamor zabredel, videč vedno pred seboj le to, kar je narodu v prid. Noben šolski zakon, še tako modern, ne predvideva zabredanja, pa noben šolski zakon ne bo in ne more učinkovati za vse šole enako. Vsaka šola je individualna, kakor je vsak učenec individualen v razredu. Edino-le, če se upošteva individualnost otrok, se iz teh shvati višek razreda, šole, iz shvatanja teh je napredek šolstva, okraja, naroda. Glavno je, da je učitelj torišče dotične šole in je on na višku pedagoškega - didaktičnega znanja. Kaj mi mar Pribečević ali Korošec, kaj mi mar nadzornik, če imam zavest, da sem napram šoli vse storil, kar je v tem oziru narodova nužnost. Mar pač mora biti Pribečević ali Korošec, mar mora biti vsakemu ministru najsi bo ta ali oni, mar mora biti vsakemu nadzorniku tega ali onega imena, če šolstvo ne gre, in odgovorni činitelji takih šol se boje Pribečević in Korošec in nadzornikov. Po mojem skromnem mnenju bi morali biti nastavljeni samo nadzorniki brez značaja, brez pedagoškega znanja, najslabše kvalitete, da bi se pri nadziranju šol naučili od sotrpinov, kaj je značaj, kaj je pedagoško znanje, zakaj je kvalifikacija. Do zdaj jih po prevratu še niso imenovali. Mogoče se to spreobrne kmalu po želji pisca v »Narodnem dnevniku« številki 163. Mogoče najdemo tudi njega med tistimi nadzorniki. — **Planinski.**

— **Brezplačna vožnja za dijake.** Iz Beograda nam poročajo, da je železniško ministrstvo dovolilo brezplačne vozne karte vsem dijakom, ki ne stanujejo v kraju, kjer posejajo šole. Železničarjem, zlasti pa uradnikom, ki stanujejo na deželi, a morajo svojo deco pošiljati v šole v mesto, bo s tem izdatno pomagano.

— **Ponovno razvrščanje državnih uradnikov.** V ministrstvu pravde se je vršila konferenca delegatov vseh ministrstev, na kateri se je razpravljalo o projektu, da se ustvari sistem enotne klasifikacije uradnikov pri vseh državnih institucijah naše kraljevine. Projekt je simpatičen zlasti zategadelj, ker se je pri sedanji klasifikaciji pripetilo mnogo nepravilnosti.

— **Predavanje o šolski administraciji na učiteljskih.** Glasom odredbe ministrstva prosvete se bodo od početka prihodnjega šolskega leta na vseh učiteljskih v naši državi vršila predavanja o šolski administraciji.

— **ODGOVORITE NA SLEDEČA VPRAŠANJA:**

1. Vstop v učiteljsko službo:

Prošnja? Priloge? Naslov?

2. Nastop službe:

Kdor je sprejet?, premeščen?, če ne nastopi?

3. Prejemki:

Začasni učitelj?, po 30 letih?, neoženjenih?, vdovcih?, ločenih?, poročenih?, z naravnim stanovanjem?, doklada za otroke?, strok. učit., pomožnih učit., od kdaj teko? in do kdaj teko?

4. Službena doba:

Traja?, se šteje?, pri začasni učit.?

5. Napredovanje:

Pri osnovni plači?, položajni?, stanarini?, kdaj ne napredujete?

6. Povišice:

Dospelost?, prošnja?, priloge?, kdaj se izplačujejo?, od kdaj teko?

7. Draginjske doklade:

Osebnost?, rodbinske?, za poročene učitelje?, za otroške vrtarice?, za učitelje ženskih ročnih del?, doklada za ženo?, za otroke?, pri dopustu?, ob disciplinarni kazni?, za upokojece?

Vse odgovore na ta vprašanja, ki jih vedno rabite, dobite v »Ročnem katalogu«, ki je izšel v »Učiteljski tiskarni« in stane vezan s katalogom za 100 učencev 14 Din. Naročite si ga takoj, ker boste brez njega težko izhajali.

— **Industrijsko - obrtna razstava v Mariboru** se odpre dne 10. avgusta in dne 28. avgusta 1924 se zaključí. Razstava obsega poleg glavne razstave industrijskih in obrtnih izdelkov še sledeče samostojne oddelke: 1. Razstava vajeniških izdelkov. 2. Razstava umetnin. 3. Gradbena razstava. 4. Vrtarska razstava. 5. Vinska razstava. 6. Zadrževalna razstava. 7. Čebelarstva razstava. Pri razstavi vajeniških izdelkov morejo le oni vajenci sodelovati, ki se uče katerega obrta pri legalnem obrtniku v naši državi. Razstave se morejo udeležiti vsi obrtniki in industriji čilni bivališče leži v naši državi, ter zastopniki inozemskih trgov s takimi predmeti, ki se v naši državi ne izdelujejo, ali pa s predmeti, ki se sicer v naši državi izdelujejo, niso pa na razstavi zastopani. Opozorjamo na to prirediteljsko in priporočamo poset. Uprava industrijsko - obrtna razstave je v Mariboru, Grajski trg številka 1.

— **Izpitni učiteljev iz nacionalne skupine predmetov.** Ministrstvo prosvete je odredilo, da se početkom oktobra vrše izpiti za one učitelje, ki doslej izpita niso napravili ali pa so padli pri izpitu iz nacionalne skupine predmetov.

— **Na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru** prične novo šolsko leto dne 15. septembra 1924 (ponedeljek). Šola je dvoletna. Ž njo je v zvezi internat za gojence. Sprejme se tudi nekaj eksternistov (izven zavoda stanujočih učencev). Oskrbnina za redne (privatne) učence v zavodu znaša do preklica mesečno samo 75 Din, kakor sedaj na srbskih kmetijskih šolah, dokler ministrstvo za kmetijstvo ne ukrene drugače; sinovi ubožnih kmetovalcev so pa tudi te oskrbnine oproščeni v celoti ali do polovice ter se imenujejo potem državni učenci (stipendisti). Prošnje za sprejem je pošiljati direktorji drž. vinarske in sadjarske šole v Mariboru do 20. avgusta 1924. Kako se prošnja napravi, odnosno opremi in vsi drugi splošni ter podrobni pogoji za sprejem učencev so točno razvidni iz tiskanega prospekta (uredbe s programom), koja tiskovina se pošlje vsakemu zanimancu proti plačilu 5 Din v gotovini; nje takojšnja nabava se nujno priporoča. Drugi listi se naprošajo za ponatis tega razpisa. — Direktor Andrej Žmavc.

— **Taksa za odlikovanja.** Pisarna kraljevih redov je obvestila vsa ministrstva, da odlikovanim državnim uradnikom ni treba plačati takse za odlikovanja naenkrat, marveč v več obrokih.

— **Vprašanje obrtnih in strokovnih šol.** V trgovinskem ministrstvu je bila konferenca, na kateri se je razpravljalo o unifikaciji programa obrtnih in strokovnih šol. Sklenjeno je bilo, da se zaveda predložiti v rešitev ministrskemu svetu, ki naj bi odločil, da se podrede vse moške in ženske obrtne ter strokovne šole upravi trgovinskega ministrstva.

— **Gorenjska sokolska župa priredi v prvi polovici oktobra 2 tedenski prednjaški tečaj za učitelje.** Vsi gg. učitelji in ge. učiteljice, ki se ga nameravajo udeležiti, naj pošljejo čimprej starešinstvu Gorenjske sokolske župe prigrase, v katerem naj navedejo: ime, rojstno leto, event. članstvo katerega sokolskega društva in morebitno dosedanje udejstvovanje v telovadbi oziroma Sokolstvu. Udeležnikom se bo za dobo tečaja oskrbel dopust.

— **Nadučiteljeva vdova** ima na prodaj »Učiteljski Tovariš« letnika 1861 in 1862 in pa vse letnike od l. 1870.

do 1889. Naslov pove uredništvo našega lista.

— **DAJTE ODGOVOR NA SLEDEČA VPRAŠANJA:**

1. Vojaška služba učitelstva:

Kdo mora služiti?, do kdaj?, če ste državni uradnik?, kako dolgo v kadru?, kdo je oproščen?, vojaška taksa?, poziv na manevre?, za rezervne častnike?, prednost za učiteljsko službo?, vštete vojaške službe v napredovanje?, za dobrotvoljce?

2. Upokojevec:

Za one z 32 leti?, za one z manj leti?, za one, ki v službi postanejo nesposobni?, kdo in kdaj se sme upokojiti?, poziv upokojecev v aktivno službo?, doklada za otroke?, količina pokojnine?, od kdaj teče pokojnina?, kdo odloča?, kako sestaviti in opremiti prošnjo?, če oboli kdo preden ima pravico do pokojnine?

3. Reaktiviranje upokojecev?

4. Užitek po umrlih učiteljih:

Kolika je pogrebna in posmrtnina?, rodbinska pokojnina?, za otroke?, kdo izgubi pokojnino?, prošnja za nakazilo iste?, priloge?, naslov?, akontacija?

5. Selitveni stroški:

Kako sestaviti račun?, priloge?, kam predložiti?, akontacija?

6. Davki:

Koliko plačate osebne dohodnine?, koliko invalidskega davka?

7. Kolektivna:

Kdo je oproščen iste?, za vse vrste spričeval?, prošnja?, priloge?, pri pritožbah?, za prosvetne prireditve?, za bolezenski dopust?

Vse odgovore dobite v »Ročnem katalogu«, ki je izšel v »Učiteljski tiskarni« in stane 14 Din. Kupite si ga takoj, ker ga boste često potrebovali.

— **Maturanti mariborskega učiteljskega iz leta 1884.** se zberemo v nedeljo, dne 3. avgusta t. l. v Rogaški Slatini, da proslavimo na primeren način štiridesetletnico svojega naporenega šoli in narodu posvečenega dela. Ker imajo jutranji vlak od vseh strani do postaje Grobelno prav ugodno zvezo, prosim tovariše šolske, da se udeležijo polnoštevilno sestanka v družbi žen oziroma drugih svojcev, da si stisnemo roke — mogoče zadnjikrat v življenju — v prijateljski pozdrav in oživimo spomine na dneve, ki so bili. Na veselo snidenje! — Anto Gnuš.

— **Torej — vsi!** Glasom odloka viš. šolskega sveta z dne 17. novembra 1922, številka 6753 (Predmet: Navodila k enotnemu uradovanju matičnih listov) mora imeti vsak razrednik razum matičnih listov in razrednice tudi še ročni katalog. Vsled tega naj bi ga naročilo vsako šolsko vodstvo toliko komadov, kolikor razredov ima šola. Ker je ročni katalog vrhu uradnega predpisa tudi za redovanje učencev potreben, je pohiteti za naročilom, ker zaloga ročnih katalogov ni posebno velika.

— **Maturanti(nje) iz leta 1904.** Sporazumno z ljubljanskimi tovariši smo sklenili obhajati 20-letnico mature dne 16. avgusta v Ljubljani. Snidemo se opoldne v restavraciji »Zvezda« (na verandi) pri skupnem obedu. Popoldne si ogledamo veleselj. Nadaljni načrt napravimo na dan sestanka. Vse tovariše izven Ljubljane sem o tem sklepu pisмено obvestil, z onimi iz Ljubljane se o vsem ustno dogovorimo. **Tovarišice iz leta 1904.** se vljudno vabijo, da prijavijo svojo udeležbo na moj naslov vsaj do 10. avgusta. Vedeti moram točno število udeležencev radi skupnega obeda. Termin prijave velja seveda tudi za tovariše. Na veselo svidenje! — **B. Fegic,** Učiteljska tiskarna.

— **Tovariši iz leta 1899.** Dne 2. avgusta t. l. od 9.—10. ure dopoldne sestane nek v hotelu »Tivoli« na vrtu. Na svidenje! — **I. Mikuž.**

— **Odbor »Učiteljskega društva za mesto Ptuj in ptujski šolski okraj** naznana onim tovarišicam in tovarišem, ki se nameravajo udeležiti državne skupščine UJU, da dobe pri svojih vodstvih člansko karto.

— **Delo učitelstva za Jugoslovansko Matico.** Pirhi v korist Jugoslovanske Matice, ki jih poklanja Jugoslov. Matici naša šolska mladina, so dosegli 53.000 dinarjev čistega dohodka. Pri tomboli pa so šole prodale nad 20.000 tablic. Za vse to delo, ki ga je izvršila šola, je izrekel zbor svojo posebno zahvalo našemu zavednemu učitelstvu.

Vestnik upokoju. učitelstva.

— **Društvo upokojenega učitelstva Slovenije** je sklicalo svoj redni občni zbor na dan 5. avgusta ob 3. popoldne v I. mestno šolo na Ledini v Ljubljani. Vsi društveni člani se vabijo, da se udeležijo zborovanja.

— **up Upokojevec iz leta 1919.** ki imajo biti prevedeni na dinarske plače, se obračajo na nas, kaj je z njihovo zadevo. Kakor smo se informirali, prihajajo prošnje teh upokojecev že sedaj rešene nazaj iz Beograda, da se jim imajo dinarske plače izplačati od 1. decembra 1919. Sedaj bo zadeva delegacije financ, da to izvede, ko ji bodo predane rešene prošnje.

Učiteljski pravnik.

— **§ Priznanje obrtno - nadaljevalne šole za drž. službo zvanika.** Važen odlok za železničarje in profesoriste v državni službi, Prevedba državnih uslužbencev na novi zakon je v mnogo slučajih zadela na velike težkoče zaradi raznovrstnosti šolske predizobrazbe. Po zakonu se za uvrstitve v poduradniški (zvanikaški) čin zahtevata najmanj dva razreda srednje ali nje sorodne šole (čl. 10. zakona). Uredba o razvrstevanju uslužbencev našteva v čl. 11., točka 3. različne šole, ki ustrezajo zahtevam zakona za uvrstitve v poduradniški čin; našteva n. pr. tudi strokovno šolo obrtnega risanja. Na posredovanje narodnega poslanca prof. Jožefa Reiserja je ministrstvo prosvete v Beogradu ugodno rešilo prošnjo oblastne uprave strokovnega združenja železniških strojevodij v Ljubljani in izdalo uverjenje, da šolska izobrazba obrtno - nadaljevalnih šol v Sloveniji ustreza izobrazbi predvideni v čl. 11., točka 3. (strokovna šola obrtnega risanja). Uredbe o razvrstevanju državnih uslužbencev in tako dalje. To uverjenje je dostavljeno oblastni upravi strokovnega združenja železniških strojevodij v Ljubljani pod O. N. (Osnovna Nastava) br. 33.590 od 15. t. m. in je seveda važnega pomena tudi za profesoriste sploh v državni službi. Strokovna društva, ki potrebujejo v tem pogledu točnejših pojasnil, naj se obrnejo na imenovanega narodnega poslanca (Ljubljana, Resljeva cesta 7, I. nadstropje).

Neodrešena domovina in obmejno šolstvo.

— **r Obmejno šolstvo in kompetence.**

Naše pov. UJU se zaveda velike važnosti za obmejno šolstvo in učitelstvo. Osnovno si je celo zato poseben odsek. Vedno se sliši pritoževanje: za obmejno šolstvo nimajo smisla — nihče izmed učitelstva se ne oglašja na večkratni poziv oblasti in pov. UJU za delo ob meji. Ne dosežejo se obmejne doklade, ne pomaknitev v višji draginjski razred — nobenih uspehov. Pač pa se je dosegla obljuba, s katero zajamčuje oblast tistim učiteljem, ki so dalje časa uspešno delovali na meji, boljša udobnejša mesta v večjih krajih bliže mesta. Apeliramo na

V novi obleki

namreč v rjavo-modro-beli etiketi je sedaj v prometu davno preizkušeni in priljubljeni »Pravi : FRANCKOV ; kavni pridatek« v zabojčkih. — V varstvo proti ponaredbam se na tej novi etiketi posebno iztičejo glavna obeležja, namreč ime »Franck« in »kavni mlinček«. — »Pravi : FRANCK ; z mlinčkom« je kavi tako potreben, kakor začimba juhi. —